

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΓΦ2700	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	7
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΧΩΡΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις, Εργαστηριακές Παραδόσεις και Παρουσιάσεις Εργασιών	3	5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υπόβαθρου, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (στην Αγγλική αν ζητηθεί)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα Χωρικές Διαστάσεις της Μικρής Επιχειρηματικότητας αποτελεί συνέχεια και εξειδίκευση του υποχρεωτικού μαθήματος Οικονομική Γεωγραφία που διδάσκεται στο Ε εξάμηνο σπουδών. Μελετά τη μικρή επιχειρηματικότητα με έμφαση στις χωρικές της διαστάσεις. Στη διάρκεια των τελευταίων σαράντα ετών η μικρή και, κυρίως, η νεοφυής επιχείρηση αποτελούν αντικείμενο συστηματικής μελέτης από συμπληρωματικές κοινωνικές επιστήμες. Κοινό χαρακτηριστικό των περισσότερων προσεγγίσεων είναι ότι απομακρύνονται από την περιχαρακωμένη μελέτη της επιχείρησης ως κλειστό σύστημα με έμφαση στα χαρακτηριστικά του επιχειρηματία και την εξέλιξη οικονομικών δεικτών και υιοθετούν μια ευρύτερη προσέγγιση που δίνει ιδιαίτερη σημασία στη αλληλεπίδραση της με τον τοπικό της περίγυρο. Είναι πλέον φανερό ότι η ανάληψη επιχειρηματικής δράσης αλλά και η επιτυχία της μικρής επιχείρησης εξαρτώνται άμεσα από το ευρύτερο οικονομικό, θεσμικό, κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Η Οικονομική Γεωγραφία λοιπόν αποτελεί προνομιακό πεδίο μελέτης της μικρής επιχειρηματικότητας.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες:

- Θα εξοικειωθούν με ένα θέμα αιχμής το οποίο, αυτήν την περίοδο, ευρίσκεται στο επίκεντρο των κοινωνικών επιστημών.

- Θα μελετήσουν τα κεντρικά σημεία της θεωρητικής συζήτησης που είναι σε εξέλιξη και διερευνά τη δυναμική και τα όρια δράσης των μικρών επιχειρήσεων στο ασταθές και ευμετάβλητο επιχειρηματικό περιβάλλον.
- Θα είναι σε θέση να εντοπίσουν και να ερμηνεύσουν τους κρίσιμους παράγοντες που επηρεάζουν τη δυναμική των μικρών επιχειρήσεων.
- Θα αναγνωρίσουν τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η Γεωγραφική οπτική στη μελέτη των μικρών επιχειρήσεων.
- Θα μελετήσουν σε βάθος τύπους μικρών επιχειρήσεων για τους οποίους γίνεται συχνή αναφορά στη δημόσια συζήτηση.
- Θα παρακινηθούν να εξετάσουν τη μικρή επιχειρηματικότητα σαν ενδεχόμενη επιλογή επαγγελματικής τους αποκατάστασης.

Γενικές Ικανότητες

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών.
- Αυτόνομη εργασία.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολιτισμικότητα.
- Επιδείξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τα επιμέρους μαθήματα πραγματεύονται ζητήματα που απασχολούν την τρέχουσα θεωρητική συζήτηση καθώς και τη διεθνή και εγχώρια εμπειρία για τη δυναμική και τις επιπτώσεις σύγχρονων μορφών μικρής επιχειρηματικότητας στους ανθρώπους και τους τόπους. Αρχικά παρουσιάζεται η σύγχρονη μορφολογία της μικρής και νεοφυούς επιχείρησης, στη συνέχεια, προτείνεται ένα πλαίσιο μελέτης της μικρής επιχείρησης και εξετάζονται μορφές συμπεριληπτικής επιχειρηματικότητας που έχουν αποκτήσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο πλαίσιο της παρατεταμένης πολύπλευρης κρίσης.

Ειδικότερα, η διάρθρωση των παραδόσεων είναι η παρακάτω:

Η σύγχρονη μορφολογία των μικρών και νεοφυών επιχειρήσεων

- Απόπειρα ορισμού των ΜμΕ (μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων).
- Η οικονομική συμβολή τους στην ΕΕ.
- Τυπολογίες ΜμΕ με κριτήρια το σκοπό δημιουργίας της επιχείρησης, το κίνητρο του επιχειρηματία, τον τρόπο πρόσβασης στην αγορά, το ιδιοκτησιακό καθεστώς.

Η θεωρητική συζήτηση

- Πρώιμη έρευνα για την επιχειρηματικότητα στο πλαίσιο των Οικονομικών.
- Η συνεισφορά των Knight και Schumpeter. Παρουσίαση και κριτική της συζήτησης για τα χαρακτηριστικά του επιχειρηματία.
- Τα προβλήματα των στατικών και αχωρικών προσεγγίσεων της επιχειρηματικότητας.
- Από την περιχαρακωμένη στην ενθικευμένη επιχείρηση.
- Η προσέγγιση της μικρής επιχείρησης από την σκοπιά της Οικονομικής Γεωγραφίας.
- Σημεία κόπωσης της μεγάλης καθετοποιημένης φορντιστικής επιχείρησης και ανάδυση περιφερειών συνεργαζόμενων ΜμΕ.
- Μελέτη Περίπτωσης: Κρίσιμα τοπικά χαρακτηριστικά και αποτίμηση Χωρικών Παραγωγικών Συστημάτων σε περιοχές της "Τρίτης Ιταλίας".
- Το χωρικό περιεχόμενο της Καινοτομίας. Γνώση - καινοτομία - χώρος - κωδικοποιημένη / μη- κωδικοποιημένη γνώση - περιφέρειες σε διαδικασία εκμάθησης (learning regions).

- Η μικρή επιχείρηση στο σύγχρονο ψηφιακό περιβάλλον: νέες ευκαιρίες και προκλήσεις.

Μορφές συμπεριληπτικής επιχειρηματικότητας

- Η συζήτηση για «τους επιχειρηματίες που αγνοούνται».
- Νεανική επιχειρηματικότητα. Η παρουσία των νέων στην επιχειρηματικότητα. Παράγοντες που επηρεάζουν την προδιάθεση των νέων για την επιχειρηματικότητα. Χαρακτηριστικά της νεανικής επιχειρηματικότητας. Πολιτικές στήριξης.
- Επιχειρηματικότητα ηλικιωμένων.
- Γυναικεία επιχειρηματικότητα. Η παρουσία των γυναικών στην επιχειρηματικότητα. Παράγοντες που επηρεάζουν την προδιάθεση των γυναικών για την επιχειρηματικότητα. Χαρακτηριστικά των γυναικείων επιχειρήσεων. Πολιτικές στήριξης.
- Εθνοτική επιχειρηματικότητα. Η παρουσία των μεταναστών στην επιχειρηματικότητα. Παράγοντες που επηρεάζουν την προδιάθεση των μεταναστών για την επιχειρηματικότητα. Χαρακτηριστικά των εθνοτικών επιχειρήσεων. Πολιτικές στήριξης.
- Κοινωνική επιχειρηματικότητα. Η πρόσφατη ανάδυση της Κοινωνικής Οικονομίας. ΚΟ και ΚΑΛΟ, τί περιλαμβάνουν; Διαφορετικοί ορισμοί για διαφορετικές χώρες. Χαρακτηριστικά της «ιδανικής» ΚΕ στην Ευρώπη. Χαρακτηριστικά και πεδία δραστηριότητας των κοινωνικών επιχειρήσεων.
- Παρουσιάσεις και σχολιασμός φοιτητικών εργασιών (2 -3 μαθήματα)
- Σύνθεση. Η μικρή επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα: όρια και προοπτικές.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο <ul style="list-style-type: none"> • Αίθουσα διδασκαλίας 														
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση ηλεκτρονικών μέσων στις παραδόσεις καθώς και χρήση του διαδικτύου (e-class)														
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1" data-bbox="667 1377 1289 1675"> <thead> <tr> <th data-bbox="671 1384 1038 1451">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="1043 1384 1284 1451">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="671 1458 1038 1487">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="1043 1458 1284 1487">18</td> </tr> <tr> <td data-bbox="671 1494 1038 1523">Εργαστηριακές παραδόσεις</td> <td data-bbox="1043 1494 1284 1523">6</td> </tr> <tr> <td data-bbox="671 1529 1038 1559">Παρουσιάσεις εργασιών</td> <td data-bbox="1043 1529 1284 1559">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="671 1565 1038 1594">Προετοιμασία εργασίας</td> <td data-bbox="1043 1565 1284 1594">35</td> </tr> <tr> <td data-bbox="671 1601 1038 1630">Αυτοτελής μελέτη</td> <td data-bbox="1043 1601 1284 1630">55</td> </tr> <tr> <td data-bbox="671 1637 1038 1666">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="1043 1637 1284 1666">129</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	18	Εργαστηριακές παραδόσεις	6	Παρουσιάσεις εργασιών	15	Προετοιμασία εργασίας	35	Αυτοτελής μελέτη	55	Σύνολο Μαθήματος	129
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου														
Διαλέξεις	18														
Εργαστηριακές παραδόσεις	6														
Παρουσιάσεις εργασιών	15														
Προετοιμασία εργασίας	35														
Αυτοτελής μελέτη	55														
Σύνολο Μαθήματος	129														
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική Μέθοδοι αξιολόγησης Οι φοιτητές /τριες μπορούν να επιλέξουν μεταξύ δυο εναλλακτικών τρόπων εξέτασης. <ol style="list-style-type: none"> 1. Είτε, γραπτή τελική εξέταση στην ύλη των εξετάσεων (100%) που περιλαμβάνει ερωτήσεις σύντομης ανάπτυξης. 														

	<p>2. Είτε, παρουσίαση στη τάξη και υποβολή γραπτού κειμένου απαλλακτικής ατομικής εργασίας (100%).</p> <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης ανακοινώνονται στην έναρξη του εξαμήνου.</p>
--	---

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

- Σκορδίλη, Σ., Καλογερέσης, Θ. (2023) Οι χωρικές διαστάσεις της μικρής επιχειρηματικότητας, Ηλεκτρονικό βιβλίο ελεύθερης πρόσβασης, ακαδημαϊκές εκδόσεις Κάλιππος.
- Λαμπριανίδης, Λ., Σκορδίλη, Σ. & Καλογερέσης, Θ. (2004) «Επιχειρηματικότητα στην ελληνική ύπαιθρο: η περίπτωση της Λέσβου και του νομού Κιλκίς», στο Λ. Λαμπριανίδης (επιμ.) Η Επιχειρηματικότητα στην ευρωπαϊκή ύπαιθρο: η περίπτωση της Ελλάδας, Αθήνα: Πατάκης, σελ. 277-344
- Λυμπεράκη, Α. & Σκορδίλη, Σ. (2019) Οικονομική Γεωγραφία: Οι Νέες Συντεταγμένες του Χάρτη της Χωροθέτησης και Χωρικής Οργάνωσης της Οικονομικής Δραστηριότητας, Αθήνα: Κριτική.
- Greene, F., Storey, D., Φαφαλιού, Ε. και Χασσίδ, Ι. (2012) Επιχειρηματικότητα για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, Αθήνα: Κριτική.
- Neck, H., Neck, C. and Murray, E. (2020) Επιχειρηματικότητα: Νοοτροπία και Πρακτική, Αθήνα: Κριτική.
- Σουμάχερ, Ε. Φ. (1980) Το μικρό είναι όμορφο: Η ανθρωπιά και η ομορφιά της μικρής οικονομίας, Αθήνα: Γλάρος.
- Storey, D., Greene, F., Χασσίδ, Ι. και Φαφαλιού, Ε. (2011) Επιχειρηματικότητα για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, Αθήνα: Κριτική.
- Acs, J. (2006) "How is Entrepreneurship Good for Economic Growth", Innovations, winter 2006:97-107.
- Curran, J. and Storey, D. (2016) Small Firms in Urban and Rural Locations, London and NY: Routledge, 1st edition 1993.
- GEM (Global Entrepreneurship Monitor) (2020) "2019/20 Global Report", Global Entrepreneurship Research Assoc., London Business School, at <https://www.gemconsortium.org/report/gem-2019-2020-global-report>
- Mack, E. and Qian, H. (eds.) (2016) Geographies of Entrepreneurship, London and NY: Routledge.
- Mason, C. (1990) "The small firm sector", in W. F. Lever (ed.) Industrial Change in the United Kingdom, London: Longman Scientific and Technical, pp. 125-148.
- Piore, M. and Sabel, C. (1984) The second industrial divide: possibilities for prosperity, New York: Basic Books.
- Rainnie, A. (1989) Small isn't beautiful, London: Routledge.
- Stam, E. (2015) "Entrepreneurial Ecosystems and Regional Policy: A Sympathetic Critique", European Planning Studies, 23:9, 1759-1769.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

- Γεωγραφίες,
- Αειχώρος,
- Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών